

NOTAT: Evaluering af decentralisering af specialundervisningen 2017

21. april 2017

Skole- og Børneudvalget besluttede den 26. april 2011 at decentralisere specialundervisningen med virkning pr. 1. januar 2012. Formålet med at decentralisere specialundervisningen var at videreudvikle kvaliteten af den inkluderende skole og give skolerne bedre mulighed for at inkludere flere elever, således at færre elever skulle have et særligt skoletilbud. Samtidig skulle decentraliseringen understøtte en mere fleksibel udnyttelse af ressourcerne og give den enkelte skole bedre mulighed for at tilrettelægge den ekstra indsats præcis i de perioder og i det omfang, hvor der er behov for den. Formålet var således også at flytte ressourcer fra de mere indgribende tilbud til forebyggende tilbud til den enkelte elev.

Det blev samtidig besluttet, at gennemførelse af decentralisering af specialundervisningen skulle ske over en 5-årig periode, hvor der årligt foretages en evaluering af indsatsen. I tilknytning hertil blev fastsat et mål om at andelen af børn, der visiteres til specialtilbud skulle falde fra 4 % til 3 % i perioden.

Dette års kommunale evaluering er en analyse af konkrete elevtal, og hvilken udvikling der kan konstateres siden 1. januar 2012. Elevtallene er hver gang et øjebliksbillede opgjort med udgangspunkt i tal fra 5. september, som er det nationale opgørelsestidspunkt for blandt andet for indberetning af oplysninger om børn i særlige skoletilbud til Undervisningsministeriet.

Optællingen viser, at der i september 2016 var 11.095 skolepligtige elever (0.-9. klasse) i Roskilde Kommune, og af disse var 390 elever visiteret til særlige skoletilbud. Det svarer til en andel på 3,5 %.

Tabel 1: Elever fra Roskilde Kommune 0.-9. klasse i særlige tilbud

Elever 0.-9. klassetrin	jan 2012	sep 2012	sep 2013	sep 2014	sep 2015	sep 2016
Undervisningspligtige elever	11.143	11.190	11.483	11.026	10.897	11.095
Elever i særlige tilbud i alt	415	390	363	332	366	390
Elever i særlige tilbud i %	3,7 %	3,5 %	3,3 %	3,0 %	3,3 %	3,5 %

Generelt er antallet af skolepligtige elever steget fra 10.897 elever i 2015 til 11.095 elever i 2016, en stigning på 198 elever. Samtidigt er antallet af børn i særlige tilbud steget fra 366 i 2015 til 390 i 2016, hvilket svarer til, at der er sket en stigning i andelen af elever i særlige tilbud fra 3,3 % til 3,5 %. Niveaulet i 2016 er hermed tilbage på niveauet fra 2012, og 2014 må betegnes som et år med et særligt lavt niveau af elever i særlige tilbud.

KL's nøgletalsrapport fra november 2016 viser, at Roskilde Kommune placerer sig på en 21. plads over landets 98 kommuner med en segregeringsgrad på 3,9 %, hvor landsgennemsnittet er opgjort til 4,8 %. Ifølge KL er det en stigning på 0,4 % for Roskilde Kommune og for hele landet på 0,1 %. På landsplan er det således blevet sværere

at inkludere eleverne i almenundervisningen, og selvom Roskilde Kommune stadig er bedre end landsgennemsnittet til at inkludere eleverne i almenområdet, er det også blevet vanskeligere i Roskilde Kommune.¹

Af henvisningsårsager er det fortsat gruppen af elever, som henvises til særlige tilbud på baggrund af AKT-problematikker, der udgør den største gruppe.

Tabel 2: Elever i Roskilde Kommune, der er henvist til særlige skoletilbud af følgende årsager

Antal henvisningsårsager	jan 2012	sep 2012	sep 2013	sep 2014	sep 2015	sep 2016
AKT-problematikker	235	218	207	214	237	224
Andet	15	18	0	0	9	30
Generelle indlæringsvanskeligheder	89	86	111	84	107	133
Læse- og skrivevanskeligheder	45	39	16	7	10	3
Multiple funktionsnedsættelser	34	33	29	27	3	0
Elever i særlige tilbud i alt	415	390	363	332	366	390

De enkelte henvisningsårsager dækker over:

- AKT-problematikker – er elever, der har Adfærd, Kontakt og Trivsel vanskeligheder, som dækker over forskellige opmærksomheds- og koncentrationsproblemer, som fx ADHD og autisme og børn med svære sociale og følelsesmæssige problemstillinger.
- Generelle indlæringsvanskeligheder – er elever, der generelt er retarderede med et udviklingsniveau, der svarer til ca. halv levealder
- Læse- og skrivevanskeligheder – er elever, der fx har problemer med ordblindhed
- Multiple Funktionsnedsættelser – er elever uden talesprog og forskellige kombinationer af store fysiske og sansemæssige funktionsnedsættelser.

AKT-problematikker tegner sig trods et fald for 224 af de henviste elever eller 57,4 % af henvisningerne i 2016 mod 237 elever og en andel på 64,8 % i 2015. AKT dækker også over et bredt felt af henvisningsårsager, hvorfor det vil være nødvendigt med flere forskelligartede indsatser tilpasset den enkelte elev.

¹ Der ses en diskrepans mellem KL's og kommunens egen opgørelse, som det ikke har været muligt at afdække. Den væsentligste årsag er sandsynligvis fejl i skolernes kategorisering af specialundervisningen i elevernes data, hvilket forvaltningen har ført en skærpet indsats over for i 2017. Den samme tendens med en øget andel segregerede elever ses dog i både KL's og kommunens opgørelser.

Tabel 3: Henvisningsårsagerne andel i perioden januar 2012 – september 2015

Andel af henvisningsårsager	jan 2012	sep 2012	sep 2013	sep 2014	sep 2015	sep 2016
AKT-problematikker	56,6 %	55,9 %	57,0 %	64,5 %	64,8 %	57,4 %
Andet	2,9 %	3,6 %	0,0 %	0,0 %	2,5 %	7,8 %
Generelle indlæringsvanskeligheder	21,4 %	22,1 %	30,6 %	25,3 %	29,2 %	34,1 %
Læse- og skrivevanskeligheder	10,8 %	10,0 %	4,4 %	2,1 %	2,7 %	0,8 %
Multiple funktionsnedsættelser	8,2 %	8,5 %	8,0 %	8,1 %	0,8 %	0,0 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Problematikker under "læse- og skrivevanskeligheder" holder fortsat et lavt niveau, og skolerne synes at have fundet de rigtige pædagogiske tiltag for at kunne løse denne type problematikker inden for almenområdet.

De store ændringer gennem årene på kategorierne "generelle indlæringsvanskeligheder" og "multiple funktionsnedsættelser" har undret forvaltningen og dermed understøttet behovet for nærmere præcisering af de enkelte kategorier og en præcisering af skolernes brug af kategorierne.

Afslutningsvis skal bemærkes, at det forhold, at kommunen har arbejdet for en høj inklusionsgrad, ikke har givet sig udslag i en negativ påvirkning af de faglige resultater eller trivslen på almenområdet, hvilket kan læses ud af kvalitetsrapporten. Fx holder Roskilde Kommune fortsat et højt niveau for resultaterne fra 9. klasseprøverne med en 10. plads på landsplan med et gennemsnit på 7,6 og et landsgennemsnit på 6,9. I 2015 var det en 8. plads på landsplan med et gennemsnit på 7,8 og et landsgennemsnit på 7,0.

På alle trivselsparametre ligger Roskilde Kommune også over landsgennemsnittet. Fx viser KL's nøgletal fra november 2016:

Tabel 4: Kommunernes resultater indenfor fire trivselsindikatorer

Trivselsindikator	Kommunal placering	Roskilde Kommune	Lands-gennemsnit
Social trivsel	2	4,2	4,1
Faglig trivsel	8	3,8	3,7
Støtte og inspiration i undervisningen	12	3,3	3,3
Ro og orden	14	3,8	3,8

ROSKILDE

Tabel 5: Fordeling af elever fra Roskilde Kommune, der er visiteret til særlige skoletilbud, fordelt på henvisningsårsag og klassetrin

		Januar 2012											September 2012											
Henvisnings-årsag	Ejerform	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Total	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Total	
AKT-problematikker	Andre off.				1		2	1	2		3	9					1		2	1	2	1	7	
	Privat			2	7	2	14	9	12	20	20	86				3	8	6	12	9	10	25	73	
	Roskilde	6	12	9	16	16	19	10	8	20	24	140	6	14	11	17	21	20	11	12	26	138		
AKT total		6	12	11	24	18	35	20	22	40	47	235	6	14	14	26	27	34	21	24	52	218		
Andet	Andre off.		2	2	1	1			2	1		9			1	2	1	1		1	2	1	9	
	Privat																							
	Roskilde																				1	1		
Andet total			2	2	1	1			2	1		9			1	2	1	1		1	2	2	10	
Generelle indlæringsvanskeligheder	Andre off.						2	1				3					1		1	1			3	
	Privat										3	3										4	4	
	Roskilde	5	9	9	4	7	11	12	11	11	4	83	4	5	7	5	6	8	10	16	7	11	79	
Generelle total		5	9	9	4	7	13	13	11	11	7	89	4	5	7	5	7	8	11	17	7	15	86	
Læse- og skrivevanskeligheder	Andre off.							3	2	3	1	9								3	2	3	8	
	Privat									1	11	12									2	3	5	
	Roskilde				5	15	3	1				24				7	15	3				1	26	
Læse total					5	15	3	4	2	4	12	45				7	15	3			3	4	7	39
Multiple funktionsnedsættelser	Andre off.		1									1			1				1				2	
	Privat		1								1	2												
	Region				1	2	1					4					1	1	1				3	
	Roskilde	2	2	6		2	7	2	2	3	1	27	3	2	4	4	2	4	2	2	5		28	
Multiple total		2	4	6	1	4	8	2	2	3	2	34	3	2	5	4	3	5	4	2	5		33	
Venter					1	1				1		3				1		1				2	4	
Hovedtotal		13	27	28	36	46	59	39	39	60	68	415	7	13	27	33	52	45	49	44	42	78	390	
Undervisningspligtige elever		1.143	1.125	1.084	1.076	1.065	1.136	1.116	1.139	1.135	1.124	11.143	1.170	1.125	1.117	1.090	1.092	1.065	1.131	1.121	1.155	1.124	11.190	
Andel børn i særlige tilbud, %		1,1	2,4	2,6	3,3	4,3	5,2	3,5	3,4	5,3	6,0	3,7	0,6	1,2	2,4	3,0	4,8	4,2	4,3	3,9	3,6	6,9	3,5	

		September 2013											September 2014										
Henvi- sni- ngs- årsag	Ejerform	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Total	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Total
AKT- problematikker	Andre off.	0	0	0	0	0	1	0	2	0	0	4				1	3	3	2	3	9	8	29
	Privat	0	0	3	2	3	8	3	13	11	12	55		2		1	1	2	9	5	11	6	37
	Roskilde	2	2	5	15	17	29	21	21	15	21	148	2	10	7		22	18	22	23	22	22	148
AKT total		2	2	8	17	20	38	24	36	26	33	207	2	12	7	2	26	23	33	31	42	36	214
Andet	Andre off.																						
	Privat																						
	Roskilde																						
Andet total		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0											0
Generelle indlærings- vanskeligheder	Andre off.																						0
	Privat						2	3			5	10									3	3	6
	Roskilde	8	6	7	15	7	9	11	16	14	8	101	1	9	4	5	7	7	8	9	16	12	78
Gen. total		8	6	7	15	7	11	14	16	14	13	111	1	9	4	5	7	7	8	9	19	15	84
Læse- og skrive- vanskeligheder	Andre off.											0											0
	Privat								2	3		5									3	1	4
	Roskilde						1	1		5	4	11										3	3
Læse total		0	0	0	0	0	1	1	0	7	7	16	0	0	0	0	0	0	0	0	3	4	7
Multiple funktions- nedsættelser	Andre off.							1				1								1			1
	Privat																						0
	Regional																						0
	Roskilde	2	3	2	4	4	2	4	1	2	4	28	2	2	3	2	4	4	2	4	1	2	26
Multiple total		2	3	2	4	4	2	5	1	2	4	29	2	2	3	2	4	4	2	5	1	2	27
Hovedtotal		12	11	17	36	31	52	44	53	49	57	362	5	23	14	9	37	34	43	45	65	57	332
Undervisningspligtige elever		1.070	1.108	1.099	1.121	1.088	1.087	1.035	1.111	1.101	1.118	10.938	1.020	1.091	1.135	1.131	1.133	1.126	1.116	1.078	1.156	1.040	11.026
Andel børn i særlige tilbud, %		1,1	1,0	1,5	3,2	2,8	4,8	4,3	4,8	4,5	5,1	3,3	0,5	2,1	1,2	0,8	3,3	3,0	3,9	4,2	5,6	5,5	3,0

		September 2015											September 2016										
Henvi- sni- ngs- årsag	Ejerform	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Total	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Total
AKT- problematikker	Andre off.						1	1	1	2	2	7								1	1	1	3
	Privat	1		5	2	4	5	7	8	7	30	69		1	1	3	4	5	4	7	9	12	46
	Roskilde	4	10	13	10	17	23	19	24	22	19	161	4	15	16	16	12	25	23	20	24	20	175
AKT total		5	10	18	12	21	29	27	33	31	51	237	4	16	17	19	16	30	27	28	34	33	224
Andet	Andre off.			2					1	2		5	1			1			1	1	1	3	8
	Privat											0						2		3	4	6	15
	Roskilde	1						1	1		1	4	1	1	2		2					1	7
Andet total		1	0	2	0	0	0	1	2	2	1	9	2	1	2	1	2	2	1	4	5	10	30
Generelle indlærings- vanskeligheder	Andre off.						1	2	1		5	10				1			1	2		1	5
	Privat						1			1	4	6	1		1	4	1	3	5	1	1	1	18
	Roskilde	11	8	11	6	8	11	9	8	10	9	91	16	15	5	10	8	10	16	12	7	11	110
Gen. total		11	8	11	6	8	13	11	9	11	18	107	17	15	6	15	9	13	22	15	8	13	133
Læse- og skrive- vanskeligheder	Andre off.					1		1			1	3						1					1
	Privat										7	7											0
	Roskilde											0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
Læse total		0	0	0	0	1	0	1	0	0	8	10	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	3
Multiple funktions- nedsættelser	Andre off.									1	1	2											0
	Privat											0											0
	Roskilde	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Multiple total		0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hovedtotal		17	18	31	18	30	42	40	44	46	80	366	23	32	25	35	28	46	50	47	48	56	390
Undervisningspligtige elever		1.052	1.008	1.085	1.147	1.119	1.124	1.110	1.101	1.037	1.114	10.897	1.151	1.064	1.037	1.106	1.152	1.158	1.147	1.120	1.097	1.063	11.095
Andel børn i særlige tilbud, %		1,6	1,7	2,8	1,6	2,7	3,7	3,6	4,0	4,4	7,1	3,3	2,0	3,0	2,4	3,2	2,4	4,0	4,4	4,2	4,4	5,3	3,5